

INOVOVANÉ UČEBNÉ OSNOVY PRE PREDMET

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

PRIMÁRNE VZDELÁVANIE	ISCED 2
VYUČOVACÍ JAZYK	SLOVENSKÝ JAZYK
VZDELÁVACIA OBLASŤ	ČLOVEK A PRÍRODA
PREDMET	ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA
SKRATKA PREDMETU	ENV
ROČNÍK	ÔSMY
ČASOVÁ DOTÁCIA	0,5 HODINA TÝŽDENNE 16 HODÍN ROČNE
MIESTO REALIZÁCIE	TRIEDA KNIŽNICA POČÍTAČOVÁ MIESTNOSŤ PRÍRODNÁ ZÁHRADA V AREÁLI NAŠEJ ŠKOLY

Charakteristika predmetu

Environmentálna výchova umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Rovnako významné je pochopenie sociálnych a kultúrnych vplyvov, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu. Tieto poznatky a schopnosti človeka determinujú proces intelektuálneho a praktického rozhodovania a uvedomovanie si vplyvov ľudskej činnosti na kvalitu života na Zemi.

Ciele predmetu

Cieľom environmentálnej výchovy žiakov základných a stredných škôl je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, ktoré ich uschopnia chrániť a zlepšovať životné prostredie. Takto

projektovaný dlhodobý zámer výchovnej práce na všetkých školách je potrebné realizovať plnením konkrétnych úloh zacielených na tieto základné súčasti rozvoja osobnosti žiakov:

Úroveň vedomostí

Žiaci primerane k svojim vekovým osobitostiam poznajú a chápu:

- prírodné javy a deje v životnom prostredí;
- zásahy ľudskej činnosti do životného prostredia;
- rozdielne typy životného prostredia;
- globálne problémy ľudstva - (skleníkový efekt, kyslý dážď, znečisťovanie ovzdušia atď.);
- závislosť ľudského života a živobytia od životného prostredia;
- dôsledky rozhodnutí a činnosti ľudí v minulosti na súčasný stav životného prostredia;
- konflikty, ktoré môžu vzniknúť na základe environmentálnych problémov;
- vzájomnú závislosť jednotlivcov, skupín a národov od životného prostredia;
- význam efektívnej ochrany a trvale udržateľného stavu životného prostredia;
- lokálne, národné a medzinárodné opatrenia na ochranu a využívanie životného prostredia.
- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi;
- poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta;
- schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
- rozvíjať spoluprácu v pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni;
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
- vedieť hodnotiť objektívnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;

- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce.

Rozvoj zručností

Žiaci dokážu samostatne alebo s pomocou učiteľa získavať, hodnotiť a využívať informácie. Úlohy environmentálnej výchovy zacielené na rozvoj zručností žiakov sa týkajú týchto oblastí:

- komunikatívne zručnosti; vyjadriť vlastný názor na životné prostredie ústnou, písomnou a dramatickou formou, zrozumiteľne a výstižne argumentovať;
- numerické zručnosti; zhromažďovať, triediť, analyzovať údaje, interpretovať štatistické údaje o životnom prostredí;
- študijné zručnosti; získavať, analyzovať, interpretovať a hodnotiť informácie o životnom prostredí z rozličných zdrojov, plánovať a organizovať aktivity alebo projekty týkajúce sa životného prostredia;
- zručnosti potrebné na riešenie problémov; identifikovať príčiny a následky environmentálnych problémov, formovať správny názor a úsudok na jednotlivé environmentálne problémy a ich riešenie.
- sociálne zručnosti; pracovať kooperatívne, v skupinách, vypočuť iných;
- technické zručnosti; zaznamenávať informácie o životnom prostredí do počítačovej databázy, následná tvorivá práca s databázou a vybranými programami.

Utváranie postojov

Ochrana a zlepšovanie životného prostredia vyžaduje utvárať, formovať a pestovať v žiakoch najmä tieto postoje a kvality osobnosti:

- vážiť si životné prostredie;
- starať sa o živé organizmy;
- rešpektovať aj názory iných;
- chápať význam racionálnych argumentov, dôkazov;
- tolerancia a otvorené zmýšľanie;
- otvorenosť novým myšlienkam.
- vnímať život ako najvyššiu hodnotu

- pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
- prehĺbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niest' zodpovednosť.

Kompetencie

Kompetencia k celoživotnému učeniu sa

- plánovať a organizovať si učenie a pracovnú činnosť
- hľadať a rozvíjať účinné postupy vo svojom učení
- využívať rôzne stratégie učenia
- kriticky pristupovať ku zdrojom informácií, informácie tvorivo spracovávať a využívať pri svojom štúdiu a praxi

Sociálne komunikačné kompetencie

- vecne, správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme
- vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje
- vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov (IKT, knižné zdroje)
- zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti,

Kompetencia riešiť problémy

- analyzovať vybrané problémy
- navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov
- aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych problémových úloh
- využívať informačné a komunikačné technológie pri riešení problémových úloh
- používať základné myšlienkové operácie a metódy vedeckého poznávania pri riešení problémových úloh
- využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní alebo riešení úloh
- zhodnotiť úspešnosť riešenia problémovej úlohy
- logicky spájať poznatky z rôznych predmetov a využiť ich pri riešení problémových úloh
- prijímať svoju zodpovednosť za riešenie problémov
- dokázať sa poučiť z vlastných chýb a chýb iných

Kompetencie sociálne a personálne

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti
- pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne si radiť a pomáhať
- prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti
- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení
- prijímať ocenenie, radu a kritiku, čerpať poučenie pre svoju ďalšiu prácu

Kompetencie pracovné

- stanoviť si ciele a aktívne pristupovať k uskutočneniu svojich cieľov
- kriticky hodnotiť svoje výsledky
- používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia
- využívať učebné, kompenzačné a iné pomôcky

Vzdelávací štandard

Program Zelená škola a odpad – 2 hodiny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <p>Definovať pojem Zelená škola osvojiť si s chápať význam nových pojmov ako: Kolégium, Environmentálny audit, environmentálny akčný plán, ekokódex</p> <p>Získavanie dôležitých údajov o odpadoch a pochopiť význam nových pojmov, ktoré sa v nej vyskytujú</p> <p>Skúmať informácie týkajúce sa plastového odpadu vo svete</p>	<p>Poznať zmysel programu Zelená škola a vedieť význam nových pojmov ako: Kolégium, environmentálny audit, environmentálny akčný plán, ekokódex</p> <p>Rovesníckym vzdelávaním pochopiť vážnosť a dôležitosť problematiky</p> <p>Dokázať navrhnuť a porovnať rôzne riešenia ako odstrániť problém plastového odpadu</p>

Plasty – 1 hodiny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <p>Skúmanie informácií týkajúcich sa plastového odpadu vo svete</p>	<p>Dokázať navrhnuť a porovnať rôzne riešenia ako odstrániť problém plastového odpadu</p>

Práva zvierat - 2 hodiny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <p>Spoznať podmienky chovu a výcviku zvierat chovaných v cirkusoch</p> <p>Rozvinúť a vizuálne pochopiť prepojenie medzi našou každodennou spotrebou a podmienkami chovu</p> <p>Význam chovu, spôsoby a využitie a jeho dopad na planétu v globálnom aj lokálnom pohľade.</p> <p>Spoznať dodržiavania ekologických prístupov, charakterizovať akým spôsobom môže žiak praktizovať permakultúru</p> <p>-</p>	<p>Spoznať jednotlivé spôsoby chovu a ich pozitíva i negatíva a ich označovanie v produktoch</p> <p>Vedieť definovať ekologický chov</p>

Voda – 3 hodiny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <p>Analýza globálnej prepojenosti prostredníctvom výroby tovarov ktoré kupujeme.</p> <p>Vizuálne uchopenie konceptu virtuálnej vody ako aj naše využívanie vody ktorá sa</p>	<p>Pochopiť, že znečistenie vo vzdialených krajinách sa týka aj nás a opačne.</p>

nachádza v iných krajinách	
----------------------------	--

Plasty – 1 hodina

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <p>Skúmanie informácií týkajúcich sa plastového odpadu vo svete</p>	<p>Dokázat' navrhnuť a porovnať rôzne riešenia ako odstrániť problém plastového odpadu</p>

Práca – 4 hodiny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <p>Reflektovať vlastný vzťah k práci, vcítiť sa do situácie pracujúcich detí v rôznych častiach sveta, porozumieť pojmu detská práca</p> <p>Spoznať význam Faritrade a Directtrade</p>	<p>Vedieť vysvetliť niektoré príčiny detskej práce a jej dôsledky pre deti, rodiny a spoločnosť.</p> <p>Získať praktické zručnosti z oblasti rolových hier</p>

Dobrovoľníctvo - 1 hodina

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-------------------	-------------------

<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <p>Poznať mimovládne organizácie pôsobiace v oblasti ochrany prírody na Slovensku aj vo svete</p> <p>Oboznámiť sa s pojmom kampaň a reálne takúto kampaň naplánovať</p>	<p>Poznať význam dobrovoľníctva v praxi.</p> <p>Získať zručnosti s prípravou a realizáciou kampane</p>
--	--

Liečivé rastliny – 2 hodiny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <p>Príprava a realizácia projektu zameraného na využívanie liečivých rastlín v praxi</p>	<p>Vedieť spoznané liečivé rastliny používať v praxi</p>

Metódy a formy práce

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť využijem motivačné metódy, ako je **motivačné rozprávanie** (citové približovanie obsahu učenia), **motivačný rozhovor** (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), **motivačný problém** (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), **motivačnú demonštráciu** (vzbudenie záujmu pomocou, ukážky).

- **Expozičné metódy** využijem najmä pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Použijem nasledovné: **rozprávanie** (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), **vysvetľovanie** (logické systematické sprostredkovanie učiva), **rozhovor** (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných

a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), **beseda** (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom), **demonštračná metóda** (demonštrácia obrazov, modelov, prírodnín), **pozorovanie** (cieľené systematické vnímanie objektov a procesov), **manipulácia s predmetmi** (praktické činnosti, experimentovanie, pokusy, didaktická hra), **inštruktáž** (vizuálne a auditívne podnety k praktickej činnosti, vedenie žiakov k chápaniu slovnému a písomnému návodu).

- Zaoberať sa budem aj **projektovými problémovými metódami** (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).
- Pre realizáciu cieľov sú dôležité **praktické aktivity** (samostatná činnosť na základe inštruktáže) – pozorovanie dostupných prírodných procesov na podporu chápania vzájomných vzťahov a ich významu. Pri pozorovaniach uprednostním živé biologické objekty
- Z **aktivizujúcich metód** budem využívať diskusiu, situačné, didaktické, kooperatívne vyučovanie.
- **Fixačné metódy** napr. metódy opakovania a precvičovania.
- Podstatnú časť budú tvoriť terénne pozorovania, praktické aktivity.

Hodnotenie predmetu

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka. Základným dokumentom, ktorým sa budeme riadiť, sú Metodické pokyny na hodnotenie žiakov ZŠ č. 22/2011. V triedach, v ktorých je väčší počet

žiakov zo SZP učiteľ prihliada na túto skutočnosť. Môže znížiť obsah učiva (maximálne 10 %). Musí byť však zachovaný predpísaný tematický obsah.

V 8. ročníku je predmet klasifikovaný.

Hodnotiť sa budú ústne odpovede, praktické zadania úloh, zošity, referáty a projekty. Pri praktických aktivitách uplatníme tiež slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť vypracovaných praktických zadaní, sebahodnotenie a skupinové hodnotenie. Kontrolovať a hodnotiť sa bude aj osvojenie poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém v časovom limite 20 minút v rozsahu 10 – 20 otázok zostavených podľa výkonového štandardu.

Hodnotiace kritériá

- Kvalita myslenia, predovšetkým jeho logickosť, samostatnosť, veku primeraná prezentácia.
- Preverovať sa bude schopnosť žiaka využívať medzipredmetové vzťahy a jeho schopnosť uplatňovať získané vedomosti a zručnosti pri riešení konkrétnych úloh.
- Aktivita žiaka na hodine, usilovnosť, sústredenosť.
- Schopnosť demonštrovať použitie princípov a pravidiel na riešenie úloh, na vyhľadávanie informácií, prezentovať informácie a poznatky.
- Úroveň domácej prípravy žiaka na vyučovacie hodiny.

Stupne hodnotenia

výborný

- žiak je usilovný, vytrvalý, pracuje primerane svojmu veku, prevažne samostatne, tvorivo a pohotovo, uplatňuje osvojené zručnosti, vedomosti, návyky v úlohách,

úspešne ich rozvíja v skupinovom a individuálnom prejave, dokáže vyjadriť veku primerané postoje, názory, má aktívny záujem o životné prostredie.

chváľitebný

- žiak je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý, menej využíva svoje schopnosti v individuálnom a kolektívnom prejave, realizuje edukačné úlohy priemerne, je menej aktívny a snaživý, potrebuje občasnú pomoc a povzbudenie učiteľa.

dobrý:

- žiak realizuje edukačné úlohy priemerne, chýba mu iniciatívnosť, tvorivosť, tolerancia, neuplatňuje flexibilitu, neosvojuje si nové vyjadrovacie prostriedky, podlieha predsudkom a stereotypom. potrebuje občasnú pomoc a povzbudenie učiteľa.

dostatočný

- žiak realizuje edukačné úlohy na veľmi nízkej úrovni, bez vlastného vkladu.

nedostatočný

- žiak nespĺňa kritériá, nepracuje

Prierezové témy

Prierezová téma	Tematický celok	Téma
Osobnostný a sociálny rozvoj	Program Zelená škola	Princípy a pravidlá programu Zelená škola
	Odpad - opakovanie	Motivácia k triedeniu odpadu
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	Práva zvierat	Práva zvierat- chov hydiny Práva zvierat - Cirkusy
	Plasty	Doba plastová
Multikultúrna výchova	Voda	Skrytá voda Globálna voda Znečistenie vody ako svetový problém
Ochrana života a zdravia	Voda	Znečistenie vody ako svetový problém
Mediálna výchova	Nakupovanie	Dobrovoľná skromnosť Fair Trade
Environmentálna výchova	Práca	Permakultúra Chudoba Prečo sme nespokojní Zmena je tu stále
	Dobrovoľníctvo	Dobrovoľníctvo – MVO
	Liečivé rastliny	Záhradná lekárň

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

pomôcky

odborná literatura, odborné časopisy

počítač, internet, dataprojektor, videorekordér, DVD prehrávač